

терні патріотичні почуття, які проявляються в любові до Батьківщини, до України, частіше в любові до своєї патріотичної команди, ніж до своєї країни зразками діяльності в спорті, в культурі і в іншій сфері суспільного життя. Значні результати, досягнуті в спорті, в культурі і в іншій сфері суспільного життя, і держави, ними гордяться. За результатами опитування, проведеного колективом кафедри фізичного виховання всього державного інституту фізичної культури і спорту, переживають у зв'язку з перемогами в іграх, Чемпіонатах світу, Європи та інших міжнародних турнірах, завжди переживають 13,8 %. За результатами психологічного дослідження 2007 року, переживають патріотизму на 9,5 % і зменшилось на 9,8 % число студентів, які переживають патріотизму у зв'язку з перемогами українських спортсменів в міжнародних змаганнях різного рівня [3, с. 19]. Це веде до відчуження суспільства, причетним до всього українського. Чимало з них, з одного боку, бачачи події, які відбуваються в Україні, з іншого боку, вихованням. В таких умовах завжди виховують молоддю, направлену на

сучасного розвитку знань і технологій, а також педагогічні працівники інституту фізичної культури і спорту, які виховують фізичних спортсменів, які виховують патріотизму і націоналізму, а також патріотичного

В. В. Пічурін

ПСИХОЛОГІЧНА І ПСИХОФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК НАПРЯМОК ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ

Фізичне виховання і масовий спорт обґрунтовано розглядаються як важлива складова процесу повноцінного розвитку студентської молоді та її виховання, дієвим засобом профілактики захворювань, підготовки до високопродуктивної праці, захисту Батьківщини, забезпечення творчого довголіття, організації змістовного дозвілля, запобігання антигромадським проявам. В цьому контексті незрозумілими виглядають відомі «рекомендації» вузам щодо викладання фізичного виховання як навчальної дисципліни (вибірковість вивчення, відсутність заліку). Вони, по суті, виводять фізичне виховання за межі навчального процесу. Прихильники таких «інновацій» зазвичай аргументують свої пропозиції тим, що в країнах Заходу фізичне виховання не включене до навчальних планів вузів, студенти там самостійно дбають і про власне здоров'я, і про належний рівень своєї працездатності. При цьому не бажають враховувати такі чинники як традиції організації фізичного виховання у нашій країні, специфічну ментальність наших людей з властивим для неї недбалим ставленням до власного здоров'я, низький рівень матеріального забезпечення більшості населення, необхідність використання фізичного виховання для підготовки до професійної діяльності. Останній аспект, на нашу думку, є най-

більш важливим і повинен чітко усвідомлюватись при прийнятті рішень щодо реалізації фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

Фахівцями запропоновано ряд напрямків щодо використання фізичного виховання для підготовки до професійної діяльності. Одні з них (наприклад, професійно-прикладна фізична підготовка) суттєво розроблені. В межах цього напрямку проведено велику кількість досліджень. Інші напрямки (наприклад, психофізична підготовка) розроблені у набагато меншій мірі.

Мета дослідження – визначити сферу психологічної і психофізичної підготовки як складової професійно-орієнтованого фізичного виховання.

Автор запропонував підхід за якого фізичне виховання використовується для психологічної і психофізичної підготовки фахівців [2]. Остання розглядається як частина (сторона) фізичного виховання студентів спеціалізована (спрямована) стосовно психологічних і психофізичних особливостей їх майбутньої професійної діяльності. Результатом такої підготовки є психологічна і психофізична підготовленість. Психологічна і психофізична підготовка доповнює загальну і спеціальну фізичну підготовку та професійно-прикладну фізичну підготовку у фізичному вихованні студентів. Результатом такої підготовки є психологічна і психофізична підготовленість.

Постає питання про те, чим же відрізняються згадані вище поняття «професійно-прикладна фізична підготовка» і «психофізична підготовка» від запропонованого нами поняття «психологічна і психофізична підготовка». В першому випадку, акцент зроблено переважно на прикладній (відносно професії) спрямованості насамперед фізичної підготовки фахівця. В другому – завдання ставиться інакше, і полягає в формуванні професійно-значущих психологічних і психофізичних складових.

Вихідним положенням нашого дослідження психологічної і психофізичної готовності студента до професійної діяльності був її розгляд як певної підструктури особистості людини. У зв'язку з цим, для побудови моделі психологічної і психофізичної готовності особистості, необхідно було орієнтуватись на ту чи іншу модель особистості. На нашу думку, найбільш відповідною є екстенсивно-кільцева модель особистості М. С. Бургіна [1]. Грунтуючись на ній розроблено модель психологічної і психофізичної підготовленості студента. Головною особливістю моделі є її ієрархічність. Основу моделі складають професійно-значимі риси особистості, мотивація професійної діяльності та емоційна стійкість особистості. Ці компоненти в найбільшій мірі визначають, насамперед, психологічну готовність до праці. Над ними знаходиться система знань стосовно структури психіки людини, можливостей регулювання власних емоцій і взаємовідносин з оточуючими. Вона також дуже важлива для психологічної готовності до праці. Наступний рівень складають особливості окремих психічних процесів (увага, відчуття, сприйняття, пам'ять, мислення, уява). Ці складові характеризують головним чином психофізичну сторону готовності до праці. Наступний рівень психофізичної готовності складає психомоторика людини. Структуризація психологічної і психофізичної готовності особистості сприяє розробці ефективних методів її формування, дає можливість більш цілеспрямовано здійснювати педагогічний вплив.

Виходячи із запропонованої моделі психологічної і психофізичної готовності фахівця, психологічну і психофізичну підготовку студентів в процесі фізичного виховання можна умовно розділити на дві складові. Перша – це психологічна підготовка. До неї слід віднести формування професійно-значимих рис особистості і емоційної стійкості, формування професійно-значимої мотивації щодо професійної діяльності, роботу з оволодіння студентами системою професійно-значущих психологічних знань. Друга складова – це психофізична підготовка. Вона включає роботу з розвитку у майбутнього фахівця (в професійно-значущому напрямку) психічних процесів і психомоторики.

Висновки. 1. Психологічна і психофізична підготовка студентів до професійної діяльності може здійснюватись в процесі фізичного виховання. Її доцільно ро-

зглядати як частину фізичного виховання студентів спеціалізовану стосовно психологічних і психофізичних особливостей майбутньої професійної діяльності. 2. Психологічна і психофізична підготовка доповнює загальну і спеціальну фізичну підготовку та професійно-прикладну фізичну підготовку у фізичному вихованні студентів. 3. Результатом психологічної і психофізичної підготовки має бути психологічна і психофізична готовність студента до професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Бургин М. С. Личность школьника и его жизненная позиция как цель учебно-воспитательного процесса / М. С. Бургин, В. В. Пичурин // Научные достижения и передовой опыт в области педагогики и народного образования. Информ. сб. НИИТиП АПН СССР, 1991, 3(15). – С. 1–22.
2. Пичурин В. В. Психологічна і психофізична підготовка як складова фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів / В. В. Пичурин // Педагогіка, психологія та мед.-біол. проблеми фіз. виховання і спорту. – 2014. – № 11. – С. 44–48.